

SJÄLVVÄRDERING FÖR TEMAGRUPPEN *IKT I ENGELSKUNDERVISNINGEN*

Följande rapport beskriver och försöker reflektera kring det arbete som har bedrivits inom temagruppen *IKT i engelskundervisningen* inom projektet Ung Kommunikation. Idén med en temagrupp som fokuserar på just undervisning i engelska föddes våren 2006, då vi tre temagrupsledare (Maria Estling Vannestål, Ibolya Maricic och Marianne Sandberg, samtliga verksamma i Växjö) mötte Lennart Axelsson vid en inspirationsträff om IKT. Det visade sig att vi haft samma tankar som grunden i Ung Kommunikation, nämligen att använda IKT i undervisningen för att, bl.a., komma närmare den värld som flertalet elever tillbringar stora delar av tiden utanför skolan i. Vi hade då börjat planera en sommarkurs (som tyvärr fick ställas in p.g.a. för få sökande), men började även skissa på en temagrupp inom projektet. I början var vi lite osäkra på vad vi egentligen ville med vår temagrupp, men vi skrev ändå ihop en ansökan som omfattade temagruppsträffar, en behovsanalys och en eventuell fortbildningsserie. Projektets ledningsgrupp var intresserade av vår idé, i synnerhet som den var en av få som hade ett klart fokus på användningen av IKT i ett specifikt ämne, men avslög förslaget om en behovsanalys.

I början av höstterminen 2006 började vi leta efter intresserade lärare och lärarstudenter till temagruppen, vilket visade sig svårare än vi räknat med. Vi gick först ut med en intresseförfrågan till alla medlemmar i lokalavdelningen av språkläraryöreningen LMS (*Lärare i moderna språk*) och till tidigare studenter, men fick bara ett fåtal intresserade deltagare den vägen. Vi övergick i stället till mer direkt ”lobbyverksamhet” genom att kontakta enskilda personer. Till slut hade vi fått ihop en grupp med ett tiotal lärare och lärarstudenter (varav en person aldrig deltog aktivt och en annan ganska snart tvingades hoppa av p.g.a. för mycket att göra) förutom oss tre. En anledning till det bristande intresset kan förstås ha varit att vi vid det här laget inte hade någon riktigt klar bild av vad temagruppens arbete skulle innebära. En annan är troligtvis lärarnas brist på tid och att vi inte hade någon finansiering för att bekosta lärarnas och lärarstudenternas deltagande i temagruppen (den delen av budgeten godkändes inte av UK:s ledningsgrupp).

Under höstterminen 2006 träffades temagruppen tre gånger för att diskutera IKT och språkundervisning, inventera behov, möjligheter och svårigheter. Vid det sista tillfället besökte vi också AV-media, som bl.a. gav tips på bra webbsidor och berättade vad de skulle kunna erbjuda. Parallellt med temagruppens arbete började temagruppens kontaktperson (Maria) att bygga upp en samling länkar till användbara webbsidor (se temagruppens del på UK:s hemsida). Detta fanns inte med i den ursprungliga planen, men framstod som en viktig stomme i en fortbildningssatsning. Förutom länksamlingen var det som växte fram under hösten en möjlig struktur för en fortbildning, där vi gemensamt bestämde oss för några grundprinciper. Fortbildningen skulle omfatta IKT-aktiviteter som är gratis, inte kräver någon avancerad teknik (bara en dator och Internet-uppkoppling) samt har en konkret koppling till undervisningen i engelska. Vi ville på detta viset försöka nå ut även till lärare som inte är så datorvana och/eller arbetar på en skola utan stora ekonomiska resurser. Arbetet i temagruppen har också sedan starten dokumenterats i en blogg (se <http://iktiengelska.blogg.se/>).

I början av vårterminen 2007 skickade vi ut en inbjudan om fortbildningsserien till språklärare runt om i Kronobergs län (se Bilaga 1). Med tanke på hur svårt det var att rekrytera deltagare till temagruppen hade vi inga stora förhoppningar om att få med oss så många deltagare, men

vi beslöt att genomföra fortbildningsserien även om det bara skulle bli vi i temagruppen. Vi resonerade som så att vi fick se det som ett pilotprojekt och något att lära av. Glädjande nog blev gensvaret mycket större än väntat. Totalt hade vi ca 35 personer på vår lista, även om ett par av dem aldrig dök upp. Vi sa från början att deltagarna var välkomna att närvara vid de seminarier som de var intresserade av och några skolor valde att skicka en eller ett par ur kollegiet vid respektive tillfälle och sedan låta dessa rapportera till övriga. Det tyckte vi var en mycket praktisk lösning, eftersom vi vet att lärarna ute i skolan ofta är hårt tyngda av sina arbetsuppgifter. I genomsnitt deltog ett tjugotal lärare varje gång.

Fortbildningsserien omfattade fem träffar i datasal (tre i humanioras eget nya språklab), varav vi själva höll i de första fyra medan det sista seminariet genomfördes hos AV-media (PP-presentationer från våra egna seminarier finns på temagruppens del av UK:s hemsida). Vid det tillfället var vi bara ett tiotal deltagare, troligtvis p.g.a. att det låg sent på terminen då många var upptagna av annat. Innehållet i träffarna framgår av inbjudan (Bilaga 2). Vi tycker att seminarierna i stort sett fungerade bra, med intresserade och engagerade deltagare, även om vi kanske kunde ha ägnat något mer tid åt deltagarnas eget arbete (och framförallt) diskussioner vid datorerna och låtit en mindre del bestå av våra egna presentationer. Tyvärr gjorde vi ingen riktigt utvärdering efter fortbildnings slut, utan uppmanade bara deltagarna via e-post att inkomma med synpunkter. En enda deltagare hörde av sig och var mycket positivt till allt som tagits upp, trots att hon var den enda som visat prov på lite missnöje under fortbildningens gång! Sådär i efterhand kan vi beklaga att vi inte utvärderade på riktigt, men just då kändes det svårt eftersom närvaron var lite oregelbunden, det var sent på terminen och det sista seminariet inte var så välbesökt. Vi tror dock att det positiva gensvaret på vår fortbildning i första hand berott på att vi hållit hårt på de tre grundprinciper som vi kom fram till gemensamt inom temagruppen: gratis aktiviteter, enkel teknik och konkret koppling till engelskämnet.

Ett ytterligare konkret resultat av temagruppen är en poänggivande kurs på 6 hp som ges av Maria vid Högskolan i Kalmar under höstterminen 2007 (se Bilaga 2). Kursen bygger till stor del på det som växte fram under arbetet med fortbildningsserien i Växjö men har även kompletterats med bl.a. litteraturläsning, skrivuppgifter och kommunikativa aktiviteter. Här ges mer tid för deltagarnas eget arbete vid datorerna och omfattar även en för deltagarna frivillig Smartboard-demonstration av en engelsklärare som är verksam vid en grundskola i Kalmar. Som stomme i kursen används webbplattformen Moodle, vilken ger deltagarna utmärkta möjligheter att praktisera sådant som tas upp i kursen, t.ex. diskussionsforum, chat och blogg. Kursen har 23 deltagare verksamma på högstadiet och gymnasiet och två av sju träffar har genomförts hittills. Vid en snabb utvärdering efter den andra träffen visade sig en överväldigande majoritet av deltagarna vara mycket positiva och kände sig inspirerade att testa mer IKT med sina elever. Förhoppningsvis kommer en liknande kurs att kunna ges i Växjö så småningom.

Vidare undervisar Maria under höstterminen 2007 tillsammans med Emil Tyberg (en annan lärare med intresse för IKT i språkundervisningen, i synnerhet för att främja internationella kontakter) på en distanskurs i Växjö som riktar sig till lärare för de tidigare åren (se Bilaga 3). De flesta deltagarna är lärare som undervisar elever i år 3-6 i engelskan men som saknar engelska i sin lärarutbildning. En av delkurserna heter ” Informations- och kommunikationsteknik (IKT) i språkundervisningen, 3 hp” och en annan ”Ämnesintegrering och tematisering i språkundervisningen, 3 hp” och båda tar upp IKT i undervisningen.

Ung Kommunikation arbetar ju för att IKT ska komma in som en naturlig komponent i lärarutbildningen. Temagruppen *IKT i engelskundervisningen* har alltså satt ganska tydliga språk i framförallt lärarfortbildning, såväl vid Högskolan i Kalmar som vid Växjö Universitetet i form av såväl fortbildningsseminarier som poänggivande kurser och delkurser. Vidare har kursplanerna för vanliga inriktningskurser i engelska inom lärarutbildningen vid HiK fått IKT-perspektivet inskrivet och Maria har också tagit upp IKT i flera ämnesdidaktiska kurser i Växjö. Målet är att få IKT-perspektivet inskrivet även i Växjös kursplaner. Vi har även erbjudit våra lärarstudenter på C-nivå att skriva uppsats om IKT i engelskundervisningen, och hittills har en student nappat på den idén (pågående, handled av Ibolya). Vi kommer i framtiden att arbeta mer målinriktat med att försöka få studenter att skriva uppsatser inom det här ämnet. Även en rad andra aktiviteter m.m. har kommit till stånd/är planerade med utgångspunkt ur temagruppen (genomförda av Maria):

- föredrag för ca 70 språklärare från Jönköpings län (HT 06)
- föredrag för totalt ca 200 engelsklärare från hela Sverige vid Uppsala fortbildningssekretariats kurs *Engelska idag* (VT 07 + HT 07)
- föredrag för ca 20 engelsklärare vid olika svenska universitet och högskolor vid en konferens om engelskämnet i Tällberg (VT 07)
- föredrag för ca 30 språklärare från Karlstadsområdet (VT 07)
- föredrag för ca 30 deltagare vid VFU-lärarutbildning vid Växjö universitet (VT 07)
- föredrag för ca 40 språklärare från Karlshamnsområdet (HT 07)
- föredrag för ca 100 språklärare från Kronobergs län (HT 07)
- seminarium för engelsklärarna vid Karlstads universitet (VT 07)
- artikel i språkläraryrkesförbundet *LMS Lingua* (VT07), se Bilaga 4
- bok om IKT i språkundervisningen på Studentlitteratur (råmanus planerat till sommaren 2008), se Bilaga 5 för synopsis

Ett arbete har under sommaren 2007 påbörjats för att göra den länksamling som började byggas upp under höstterminen 2006 till Sveriges bästa portal för att hitta användbara länkar till undervisningen i engelska. Den nya samlingen kommer att vara mycket mer omfattande och lättnavigerad än den ursprungliga (som bara är en lång lista med olika rubriker) med hjälp av en mängd undergrupper inom olika användningsområden och tydliga symboler för dessa. Den kommer också att ha en sökfunktion, en betygsfunktion samt recensioner och aktivitetsförslag vid många av webbsidorna. Recensioner/aktivitetsförslag är en av de uppgifter som deltagarna vid höstens kurser arbetar med och dessa kommer att användas direkt i portalen. Här kommer också att finnas ett diskussionsforum för att byta idéer, komma med förslag, ris och ros m.m.. Förhandlingar pågår med företaget Artisan som tillhandahåller det webbverktyg som Ung Kommunikation använder, och förhoppningsvis kommer den nya länksamlingen att börja ta form under hösten 2007.

Temagruppen *IKT i engelskundervisningen* befinner sig nu i ett skede då själva gruppen håller på att upplösas. Vi har ett sista temagruppsmöte inplanerat i oktober, då vi bl.a. kommer att diskutera länksamlingens innehåll och struktur, samt få lite inspiration till hur filmade kan användas i undervisningen av Daniel Bergman på svenskan vid Växjö universitet. Däremot finns det tankar om en fördjupning. Ibolya och Maria har för höstterminen 2007 fått lite forskningspengar från Lärarutbildningsnämnden (s.k. miljöstöd) för att genomföra en pilotstudie om IKT-användning bland engelsklärare. Vi har utarbetat en enkät (se Bilaga 6) som i dagarna skickas ut till ett stort antal engelsklärare i Kronobergs, Kalmar och Blekinge län. En möjlig fortsättning på denna kvantitativa undersökning skulle kunna vara en mer kvalitativ studie i form av intervjuer med lärare och kanske också en enkät (och eventuellt

intervjuer) med elever. Vi återkommer med en ansökan och ett budgetförslag. Förhoppningsvis kan det påbörjade arbetet även leda till en mer omfattande forskningsansökan till Riksbanken och/eller Vetenskapsrådet under våren 2008. Planer finns på att i någon mån samarbeta med engelskämnet vid Karlstads universitet, där det finns ett liknande intresse.

För temagruppen

Maria Estling Vannestål

19 oktober 2007

Förteckning över bilagor

Bilaga 1: Inbjudan till fortbildning

Bilaga 2: Utdrag ur kursplan för kursen *IKT i engelskundervisningen*

Bilaga 3: Utdrag ur kursplan för kursen *Engelska, språk, kulturen och internationalisering i skolans tidigare år 1*

Bilaga 4: Artikel i tidskriften *LMS Lingua*

Bilaga 5: Synopsis över bok om IKT i språkundervisningen

Bilaga 6: Enkät för pilotundersökning om IKT-användning i engelskundervisningen

BILAGA 1: INBJUDAN TILL FORTBILDNING

Söker du intressant, relevant och GRATIS kompetensutveckling?

Projektet Ung Kommunikation erbjuder
under våren 2007
fem fortbildningstillfällen på temat

IKT i engelskundervisningen

1. Hur kan jag använda språkinläringssidor på webben?
Hur kan jag träna hörförståelse med hjälp av webben?
2. Hur kan jag använda webbsidor från organisationer, muséer, myndigheter m.m. i engelskundervisningen?
Hur kan jag integrera engelska med andra ämnen med hjälp av webbsidor?
3. Hur kan mina elever använda webben för att träna kommunikation på engelska?
4. Hur kan jag använda olika referensverktyg på webben för att svara på elevers frågor om språkbruk och vid uppsatsrättning?
5. Hur kan vi jobba med enkla fotoberättelser i engelskundervisningen?

Vi utgår från principerna "enkelt, gratis och med konkret koppling till undervisningen i engelska".

Plats: datasal vid Växjö universitet (salar meddelas senare)

Datum: må 26/2 (1), ti 27/3 (2), to 19/4 (3), ti 15/5 (4) och to 14/6 (5)

Tid: kl. 17.15-18.45

Är du intresserad av att delta i något eller flera av fortbildningstillfällena, eller vill du ha mer information?

Kontakta snarast Maria Estling Vannestål, Växjö universitet.

Telefon: 0470-708668

E-post: maria.estling-vannestal@vxu.se

BILAGA 2: UTDRAG UR KURSPLAN FÖR KURSEN *IKT I ENGELSKUNDERVISNINGEN* (EN1040), HÖGSKOLAN I KALMAR

FÖRVÄNTADE STUDIERESULTAT

Efter avslutad kurs ska studenten

- ha ökat sina kunskaper om några olika former av informations- och kommunikationsteknik (IKT)
- praktiskt kunna använda olika former av IKT i engelskundervisningen i grundskola, gymnasium eller vuxenutbildning

KURSENS INNEHÅLL

Kursen behandlar ett antal olika områden inom IKT, t.ex. nätbaserad kommunikation, referensmaterial på Internet (ordböcker, uppslagsverk, databaser m.m.), webbsidor skapade för språkinläring, andra typer av webbsidor som kan användas för språkinläring och presentationer. Tyngdpunkten i kursen ligger på hur man utan kostnader och komplicerad teknik kan använda IKT för att bl.a. skapa tillfällen till autentisk kommunikation, erbjuda mer variation i undervisningen och få stöd vid uppsatsrättning.

**BILAGA 3: UTDRAG UR KURSPLAN FÖR
KURSEN
ENGELSKA, SPRÅK, KULTUR OCH
INTERNATIONALISERING I SKOLANS TIDIGARE
ÅR 1
(EN1811), VÄXJÖ UNIVERSITET**

Innehåll

Delkurs 1. Kursplanen i Sverige och i världen, 3 hp

Delkursen tar upp de styrdokument som ligger till grund för undervisningen i den svenska skolan. Kursplaner konkretiseras och problematiseras och jämförs i ett internationellt perspektiv. Delkursen introducerar också relevant språkdidaktisk forskning och åldersanpassad språkundervisningsmetodik.

Delkurs 2. Informations- och kommunikationsteknik (IKT) i språkundervisningen, 3 hp

Delkursen behandlar hur olika former av teknik (t.ex. webbsidor och kommunikation på nätet) kan användas för att bland annat göra språkundervisningen mer varierad, studentcentrerad och autentisk.

Delkurs 3. Ämnesintegrering och tematisering i språkundervisningen, 3 hp

Delkursen tar upp hur man kan (bland annat med hjälp av IKT) kan arbeta med engelska kring olika temaområden, för att träna olika färdigheter samtidigt som språkstudierna ges ett intressant och relevant innehåll. Det handlar om såväl tematisering inom själva engelskämnet som samarbete med andra skolämne, t.ex. SO.

Delkurs 4. Young Learners' literature, 3 hp

Delkurs 5. Slutuppgift, 3 hp

Studenten sammanfattar sitt arbete med kursen i form av en blogg som publiceras för kursdeltagarna.

BILAGA 4: ARTIKEL I TIDSKRIFTEN LMS LINGUA 07/01

IKT i språkundervisningen – varför och hur?

Maria Estling Vannestål, Växjö universitet

Att söka information på Internet, chatta, mejla och spela dataspel är självklara ingredienser i den vardag som 2000-talets ungdomar lever i. Denna vardag verkar dock många lärare fortfarande känna sig främmande inför. Datorer används (i bästa fall) för skriftliga arbeten, informationssökning och mejl, men för en stor del av lärarkåren stannar användningen av IKT vid detta. Jag tror dock att det från ett allmänpedagogiskt perspektiv är viktigt att som lärare ha kunskaper om och insikter i sina elevers verklighet, för att en god kommunikation mellan lärare och elever ska kunna äga rum. Det kan också finnas mer konkreta pedagogiska vinster att göra genom användning av olika former av IKT i språkundervisningen. T.ex. kan det handla om att...

- använda mer elevcentrerade (t.ex. utforskande och/eller skapande) arbetssätt vilket ofta leder till högre motivation hos eleverna
- erbjuda variation i undervisningen och därigenom t.ex. bättre kunna möta elever med olika inlärningsstilar
- erbjuda kompensatoriska hjälpmedel för elever med läs- och skrivsvårigheter och fler och större utmaningar till mycket avancerade elever
- skapa en konkret koppling till en språklig verklighet genom såväl tillgång till ett stort utbud av autentiska texter som tillfällen till autentisk kommunikation på målspråket

Varför används då inte IKT mer i skolan? Ja, det finns nog många orsaker. I många fall har man fokuserat alltför mycket på tekniken i sig och glömt bort innehåll och pedagogiska argument (som de ovan nämnda) för *varför* man ska använda datorer. Ofta saknas också ett specifikt ämnesdidaktiskt perspektiv. Ett annat argument mot datorer hänger samman med de ekonomiska kostnaderna för att investera i datorer, ha någon som sköter support och köpa in t.ex. pedagogiska dataprogram. Ännu en invändning är: ”Jag är så dålig på datorer!”. Fast det argumentet håller inte, i min mening. Själv är jag definitivt inte någon dataexpert, men jag använder ändå datorer till en massa olika saker. Jämför med bilkörning. Man måste ju inte kunna mycket om hur bilar fungerar för att kunna köra en bil eller för att kunna avgöra när det är bra att ta bilen och när det fungerar bättre att gå eller cykla.

Ett relaterat argument mot datorer är att många språklärare faktiskt saknar kunskap om IKT i just språkundervisningen. Så vad kan man då använda datorerna till? Tyvärr ger inte denna artikel utrymme för någon uttömmande beskrivning, men här kommer i alla fall några exempel:

- Via chat, mailing-listor, diskussionsföra, e-brevvänner (”netpals”) m.m. finns det möjligheter få till stånd autentisk kommunikation på målspråket, något som vi lärare ofta uppmuntrar våra elever till, men som är svårt att åstadkomma i verkligheten. Sådana här ställen vimlar det av på nätet. I anslutning till detta kan man ha intressanta diskussioner om hur man talar med varandra inom olika kulturer, stilnivåer, ”netiquette” m.m. En bra artikel i ämnet är Hanna & de Nooy, 2003 (se nedan).

- Task-based learning har blivit ett populärt begrepp inom språkdidaktikområdet. Det handlar helt enkelt om att eleverna tränar på språket genom att själva producera material i form av t.ex. tidningar och broschyrer, något som naturligtvis underlättas mycket av tillgång till webben (såväl för själva produktionen som för ev. publicering).
- Massor av webbsidor är skapade av och för engelskärare och deras elever och innehåller sådant som färdiga (och helt gratis) övningar, quizzes, korsord och diskussionsfora (se exempel på länkar nedan).
- Man kan också med fördel använda webbsidor som inte alls är skapade just för språkinläring. T.ex. kan man hitta sidor där man kan inspireras att spela rollspel på målspråket eller skriva uppsatser och andra texter, eller man kan läsa tidningar on-line och lyssna på radiosändningar på målspråket.
- Ordböcker och uppslagsverk på nätet underlättar ibland då eleverna ska skriva egna texter, eftersom det inte alltid finns klassuppsättningar och man inte heller kan förvänta sig att alla elever har tillgång till tryckta referensverk i hemmet.
- Korpusar (stora databaser med autentiska texter, flera tillgängliga på nätet) med s.k. konkordansprogram, där man söker på ett ord/en fras och får en lista över dess förekomster i korpusen har flera olika användningsområden. Ett är att man som lärare kan få hjälp när man rättar texter, eller när man får frågor från elever av typen ”Kan man uttrycka sig så här?”. Korpusar kan också användas av eleverna själva, dels för att ta reda på hur ord och uttryck används, dels genom mer strukturerade övningar i t.ex. grammatik och ordkunskap som läraren har förberett (se nedan).
- ”Interaktiva whiteboard-tavlor”, slutligen, är ett nytt verktyg i form av en whiteboardtavla kopplad till en dator, så att man kan projicera dataskärmen på tavlan och därmed skriva, rita och peka samtidigt som man t.ex. är uppkopplad eller använder en PowerPoint-demonstration. Det här är förstås en ganska dyr investering, men i England har staten satsat stort på fenomenet som tros vara här för att stanna.

Men hur ska man nu hinna med allt detta? Som redan av arbete nedtyngd lärare kan det kännas oöverstigligt att ta in ännu en aspekt i sin undervisning och dessutom kostar ju dataprogram (och de flesta korpusar) en massa pengar. Mitt råd är att vi ska försöka hjälpa varandra i mesta möjliga mån. Till exempel finns det som nämnts massor med färdiggjort material som man kan använda i sin helhet eller anpassa lite för att det ska passa till de egna eleverna. Man kan också gå samman med andra språklärare, på den egna skolan eller på flera skolor, och jobba med att tillsammans bygga upp en materialbank som kan användas av många och gång på gång. Samarbete kan ju också underlätta ekonomiskt så att man kan gå samman flera olika skolor och köpa in t.ex. dataprogram som man sedan kan turas om att använda.

Här i sydöstra Sverige händer det en hel del på IKT-fronten för närvarande. Ett stort projekt med namnet *Ung Kommunikation* har startat i samarbete mellan KK-stiftelsen, Växjö universitet, Högskolan i Kalmar och Blekinge tekniska högskola. Det har till syfte just det som jag nämnde i inledningen till den här artikeln: att låta lärarutbildning och -fortbildning närma sig ungdomarnas verklighet och se hur den kan komma till användning i läroprocesserna i skolan. Inom detta projekt har jag och två kollegor startat en temagrupp. Tanken med gruppen är att samlar lärarutbildare, verksamma lärare och lärarstudenter till en diskussion kring hur man skulle kunna jobba med IKT i engelskundervisningen i form av t.ex. studiecirkel och kurser. En likadan temagrupp kommer att starta i Kalmar under våren. Den som är intresserad av att veta mer om projektet *Ung kommunikation* och vår temagrupp kan gå in på <http://www.ungkommunikation.se/>. Klicka på *Temagrupper* och sedan *IKT i engelska*

om du vill läsa om just vår temagrupp eller få tips på användbara webbsidor. Du kan också kika in på vår temagrups blogg.

Vidare är jag projektledare för ett projekt som handlar om att använda korpusar i grammatikundervisningen på A-kursen i engelska vid Växjö universitet. Idén med projektet är att försöka höja motivationen och förbättra lärandet genom att arbeta med autentiskt textmaterial och ett mer utforskande arbetssätt med hjälp av korpusar. Vår webbsida ger mer information om projektet, tips på litteratur om korpusar och andra typer av IKT i språkundervisningen och här kan man också ladda ner korpusövningar som vi har skapat: <http://www.vxu.se/hum/utb/amnen/engelska/kig/>. Jag återkommer med en rapport om projektets resultat i vår. Ett annat projekt som jag är med i handlar om IKT-baserade läromedel i engelska för dyslektiker och är ett EU-projekt med ABF som huvudman.

Avslutningsvis skulle jag vilja lugna de oroliga själar som kanske ställer sig frågan: Om vi börjar använda datorerna mer i språkundervisningen, vad händer då? Ska eleverna helt och hållet sluta skriva på papper och vad får det för konsekvenser för deras skrivkunnighet? Ska vi sluta använda textböcker och tryckta romaner och ska vi inte se på TV eller vanlig film mer? Ska vi rent av sluta prata med varandra i klassrummet, eftersom vi nu kan kommunicera helt och hållet via datorn? Svaret är förstås: nej! Självklart ska vi fortsätta använda sådant som vi använt tidigare och tycker fungerar bra. IKT i engelskundervisningen är ett möjligt komplement – ett stimulus och ett hjälpmedel – men aldrig någonsin kan eller vill jag se en värld där datorer ersätter mänsklig kontakt, tryckta böcker och annat som gör tillvaron så trevlig och spännande. Däremot ser jag fram emot den dagen då datorn överallt ses som ett naturligt inslag i skolans verklighet, precis som pennor, papper, böcker och filmer.

Några lästips

- Bax S. 2003. CALL - past, present and future. *System* 31:13-28. Kan laddas ner från: <http://www.iateflcompsig.org.uk/media/callpresentpastandfuture.pdf>
- Hanna B.E. & de Nooy J. 2003. A funny thing happened on the way to the forum: electronic discussion and foreign language learning. *Language Learning and Technology* 7, 1. Kan laddas ner från: <http://llt.msu.edu/vol7num1/hanna/default.html>
- Windeatt S., Hardisty D. & Eastment D. 2000. *The Internet* (Resource books for teachers). Oxford: Oxford University Press. (innehåller massor med konkreta tips på hur man kan använda Internet i språkundervisningen)

Allmänna länktips

- **About** (massor av tips för engelska, franska, tyska, spanska, italienska, japanska) <http://www.about.com/education/>
- **Kiosken** (on-line-tidningar på många olika språk): <http://www.esperanto.se/kiosk/>
- **Language Link** (länkar till sidor för engelska, tyska, spanska) <http://www.aiglon.ch/langlink/>
- **Languages On-line** (massor av tips för franska, tyska, spanska, italienska) <http://atschool.eduweb.co.uk/rgshiwyc/school/curric/HotPotatoes/index.htm>
- **Länkskafferiet, Språk och skrift** (massor med länkar för många olika språk) http://länkskafferiet.skolutveckling.se/sidor/0_1.html
- **Picture dictionary** (bildordbok för engelska, franska, spanska, italienska, tyska) <http://www.pdictionary.com/>
- **Språkträna** (individuell glosträning – valfria språk) <http://www.spraktrana.se/>

BILAGA 5: SYNOPSIS ÖVER BOK OM IKT I SPRÅKUNDERVISNINGEN

Kapitel 1: Introduktion

- Hur används IKT i skolan idag? (mest för informationssökning, e-postkontakt och uppsatsskrivning i Word)
- Vilka pedagogiska vinster finns det med att använda IKT i språkundervisningen? (t.ex. variation, möjlighet att anpassa undervisningen till olika elevers kunskapsnivåer, inlärningsstilar och speciella intressen, möjligheter till ämnessamarbete, tillgång till autentiska texter och autentisk kommunikation m.m.)
- Vilka problem finns det? (dålig datortillgång i skolorna, bristande kunskaper om datorer i allmänhet och framförallt om hur man kan använda IKT i engelskundervisningen)

Kapitel 2: Språkträningssidor på nätet

- Ordövningar
- Grammatikövningar
- Läsförståelseövningar
- Hörförståelseövningar
m.m.

Kapitel 3: Media på Internet

- Tidningar och tidskrifter från hela den engelskspråkiga världen
- Radio och TV (nyheter och dokumentärer)

Kapitel 4: Tematiskt arbete m.m. med hjälp av Internet

- Temaarbete i engelskämnet (t.ex. ”kärlek”, ”att prata om Sverige på engelska”, ”skräck och brott”, ”sport”, olika engelsktalande länder)
- Samarbete över ämnesgränserna (t.ex. matte, historia eller NO på engelska)
- Internetsidor som kan användas på olika program på gymnasiet där det kan vara svårt att hitta bra material på engelska (t.ex. hotell- och restaurangprogrammet, frisörprogrammet, fordonsprogrammet)
- Olika aktiviteter med inspiration från nätet (t.ex. diskussionsövningar, rollspel baserade på karaktärer från nätet, brevskrivning, dagbok m.m.)

Kapitel 5: Referensverk på nätet

- Ordböcker
- Uppslagsverk, bl.a. sådana som är riktade till barn och därmed använder ett enklare språk

Kapitel 6: Korpusar – databaser med autentiska texter

- Att som lärare använda korpusar för att undersöka olika språkbruksfrågor
- Att låta eleverna använda korpusar för t.ex. grammatik- och ordträning

Kapitel 7: Kommunikation på nätet

- Vad ska man tänka på innan man skickar ut eleverna för att kommunicera på nätet?
- Netikett
- Netspeak – en ny språkform?
- E-twinning (skolsamarbete över gränserna)
- Olika kommunikationssätt, t.ex. chat, diskussionslistor, e-brevvänner m.m.

Kapitel 8: Presentation, portfolio och publicering

- PowerPoint
- Photo Story
- Elektronisk portfolio
- Publicering på nätet

Kapitel 9: Avslutning

- Ska vi sluta använda andra hjälpmedel? Nej!
- Målet: att IKT däremot blir ett lika naturligt verktyg som pennor, papper, böcker och filmer

Jag vill också uppmärksamma IKT för de tidigare åren, antingen genom ett specifikt kapitel eller genom en strimma genom de andra kapitlen.

Webben

- Ett urval av länkar inom de olika områdena som presenteras i boken
- Adress till den stora länksamlingen på Ung Kommunikations hemsida
- Fler exempel på övningar m.m.
- Litteraturtips

BILAGA 6: ENKÄT OM IKT I ENGELSKUNDERVISNINGEN

Hej!

Vi heter Maria Estling Vannestål och Ibolya Maricic och arbetar med lärarutbildning och fortbildning vid Växjö universitet. Just nu håller vi på med en forskningsstudie om användning av Informations- och Kommunikationsteknik (IKT), t.ex. Internet, e-post, dataprogram m.m. i engelskundervisningen och vi behöver din hjälp!

Vi skulle bli mycket glada om du vill ställa upp och besvara nedanstående enkät (18 frågor) senast den 10 oktober. Du kan antingen fylla i enkäten på datorn och mejla den till oss, eller skriva ut enkäten, fylla i den med penna och skicka till oss på följande adress:

Maria Estling Vannestål
Institutionen för humaniora
Växjö universitet
35195 Växjö

Stort tack på förhand!
Maria och Ibolya

1. Kön

kvinna	man
☐	☐

2. Ålder:

3. Antal år i läraryrket

4. Jag är utbildad för att arbeta inom

år f-7 (eller motsvarande)	år 7-9 (eller motsvarande)	gymnasiet	inte lärarutbildad
☐	☐	☐	☐

5. Poäng i engelska på högskolenivå

mer än 40 poäng (eller motsvarande)	upp till 40 poäng (eller motsvarande)	har inte läst engelska på högskolenivå
☐	☐	☐

6. Jag arbetar just nu inom

år f-7 (eller motsvarande)	år 7-9 (eller motsvarande)	gymnasiet	komvux
☐	☐	☐	☐

7. Jag undervisar i fler språk, nämligen _____

8. Skolan där jag arbetar är

kommunal	friskola	annat, nämligen

9. Ungefär hur många elever finns det på din skola? _____

10. Ungefär hur många elever finns det i dina klasser?

färre än 20	20-25	fler än 25

11. Hur ser datortillgången ut på din skola?

(a) lärarnas arbetsrum

1 dator per lärare	1 dator på 2-4 lärare	1 dator på 5 eller fler lärare	ingen dator i arbetsrummet

(b) klassrum som du undervisar i

3 eller fler datorer i varje klassrum	1-2 datorer i varje klassrum	inga datorer i klassrummen

Om fler än 3, ungefär hur många? _____

(c) datasalar på din skola

3 eller fler datasalar	1-2 datasalar	inga datasalar

(d) mobila datorer (på en vagn eller liknande)

1 dator per lärare	fler än 3 mobila datorer	1-2 mobila datorer	inga mobila datorer

(e) elevdatorer

datasalar som eleverna kan använda utanför lektionstid	datorer i biblioteket	egna bärbara datorer (som skolan ger eller lånar ut)	annat, nämligen

12. Upplever du att du har någon kunskap om dina elevers dator- och Internet-användning utanför skolan?

ja	nej

13. Vilken teknisk hjälp finns det på skolan om datorer går sönder?

få omedelbar hjälp	hjälp samma dag	hjälp samma vecka	hjälp finns men det tar ofta mer än en vecka	ingen hjälp finns att tillgå

14. Är du nöjd med hastigheten på skolans Internetuppkoppling?

mycket nöjd	ganska nöjd	inte nöjd

15. Hur mycket använder du IKT som ett hjälpmedel i din engelskundervisning?

dagligen	varje vecka	varje månad	någon eller några gånger per termin	aldrig (fortsätt till fråga 14)

16. Hur använder du IKT i din engelskundervisning?

	Har använt någon/några gånger	Använder regelbundet
E-post för kontakt med eleverna		
Ordbehandlingsprogram (t.ex. Word) för uppsatsskrivning m.m.		
Informationssökning på internet		
Färdiga språkövningsidor på internet		
Andra internetsidor, t.ex. från myndigheter, organisationer eller företag för språkövningar som du skapar själv		
Tidningar, radio eller TV på internet		
Ordböcker på internet		
Grammatikträningsprogram på datorn		
Ordträningsprogram på datorn		
CD-ROM-skivor i läroböcker		
Internetbaserade läromedel		
Skriftlig nätkommunikation (t.ex. e-brev-vänner, chat)		
Muntlig nätkommunikation (t.ex. videokonferens)		
Dataspel		
PowerPoint för muntlig presentation		
Digitala fotoberättelser (t.ex. Photo Story)		
Interaktiv whiteboardtavla (t.ex. Smartboard)		
Filmade		
Annat, nämligen:		

17. Om du även undervisar i något annat språk, har du använt IKT inom något eller några av ovanstående områden? I så fall vilket/vilka?

18. Vilka fördelar har du upplevt (eller tror du) att IKT-baserad undervisning har?

	Absolut	Kanske	Nej
Mer variation i undervisningen			
Möjlighet att komma närmare elevernas vardag			
Ett mer studentcentrerat arbetssätt			
Ett mer skapande arbetssätt			
Möjligheter till autentisk kommunikation			
Tillgång till autentiska texter			
Snyggare presentationer (t.ex. Word, PowerPoint)			
Omedelbar feedback (t.ex. med ett ordträningsprogram)			
Möjlighet att anpassa undervisningen till olika kunskapsnivåer			
Möjlighet att anpassa undervisningen till olika lärostilar			
Tillgång till hjälpmedel för elever med svårigheter			
Annat, nämligen			

Motivera gärna dina svar

19. Vilka eventuella problem ser du med IKT-baserad undervisning i din egen skolsituation?

Dålig tillgång till datorer (få eller gamla)	
Datorer som krånglar/dålig support	
Dåliga kunskaper om datorer i allmänhet	
Dåliga kunskaper om hur jag kan använda IKT i min egen undervisning	
Svårt att få tid att planera IKT-aktiviteter	
Eleverna ägnar sig åt annat än skolarbetet vid lektioner i datasalen	
Annat, nämligen	

20. Har ni på er skola fått särskild tid och resurser för att lära er hur man använder datorer i undervisningen?

Ja	ja, men inte tillräckligt	nej

21. Vad skulle du vilja veta mer om vad gäller IKT i engelskundervisningen?
